

Αξιότιμες Κυρίες και Κύριοι Πρόεδροι των Ιδρυμάτων,

Αξιότιμες Κυρίες και Κύριοι,

Αγαπητέ Γιάννη Μάνο,

Είναι εξαιρετική τιμή για το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών να συμμετέχει στη σημερινή εκδήλωση και να συνεργάζεται με σπουδαία Ιδρύματα με μεγάλη προσφορά στη χώρα, μέσα από το πλούσιο επιστημονικό, κοινωνικό και αναπτυξιακό τους έργο.

Προηγήθηκε η συνεργασία μας με αφορμή τον εορτασμό των 200 ετών από την επανάσταση του 1821, μία συνεργασία που απέδωσε σπουδαία αποτελέσματα αναδεικνύοντας παράλληλα το ισχυρό πολιτιστικό απόθεμα που διαθέτει η χώρα μας αλλά και το σπουδαίο έργο που παράγεται όταν συνδυάζονται οι δυνάμεις μας.

Η νέα μας συνεργασία εντοπίζεται σε ένα κορυφαίο ζήτημα της εποχής: την κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της στο φυσικό και αστικό περιβάλλον, στον άνθρωπο και τις κοινωνίες, στην ανάπτυξη και την ευημερία.

Είναι ένα ζήτημα που αφορά το παρόν αλλά αποτύπωνεται και στο μέλλον, καθώς όποιες λύσεις και αν εφαρμοσθούν, οι επιπτώσεις θα συνεχιστούν για πολλές δεκαετίες.

Θα ήθελα με την ευκαιρία να αναφερθώ στις δραστηριότητες του ΕΚΠΑ για την κλιματική αλλαγή.

Στο ΕΚΠΑ πραγματοποιούμε διεπιστημονική έρευνα αιχμής στις διάφορες πτυχές της κλιματικής αλλαγής:

- τους φυσικούς κινδύνους που ενισχύονται λόγω της κλιματικής αλλαγής και οδηγούν σε συχνότερες, εντονότερες και με μεγαλύτερη διάρκεια καταστροφές,
- στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία,
- στην αναγνώριση νέων κλιματικών κινδύνων όπως τα συνδυασμένα κλιματικά φαινόμενα των ξηρασιών και καυσώνων, στην προστασία των υδατικών πόρων,
- στην ανάπτυξη νέων υλικών για την προσαρμογή των πόλεων στις επιβαρημένες θερμικές συνθήκες,
- στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην πολιτιστική κληρονομιά και
- στις πολιτικές, οικονομικές και αναπτυξιακές διαστάσεις της κλιματικής αλλαγής.

Οι δράσεις μας προφανώς έχουν δύο ακόμη ισχυρούς πυλώνες:

- την εκπαίδευση τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, ώστε νέες γνώσεις να μεταφέρονται στους φοιτητές μας αλλά και να διαμορφώνεται κλιματική συνείδηση στη νέα γενιά που άλλωστε θα κληθεί να συνεχίσει το έργο της γενιάς μας για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής και
- την κοινωνία μέσα από δράσεις ευαισθητοποίησης της νέας γενιάς, ανοικτά προγράμματα γνώσης για τους νέους αλλά και τους μεγαλύτερους αλλά και δράσεις και προγράμματα ανθρωπιστικής ιατρικής, υπό την έννοια της παροχής

εξειδικευμένων υπηρεσιών προς τους φορείς της διοίκησης, της αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας, στην περίπτωση φυσικών καταστροφών.

Παράλληλα φροντίζουμε ώστε κάθε δράση μας στο ΕΚΠΑ να περιορίζει το ανθρακικό μας αποτύπωμα. Ως δύο παραδείγματα και μόνο, αναφέρω τη διαμόρφωση της Πανεπιστημιούπολης σε ένα από τα μεγαλύτερα αστικά πάρκα της Αθήνας και την ανακαίνιση των φοιτητικών εστιών ώστε να λειτουργούν ως κτήρια σχεδόν μηδενικής ενέργειας.

Σήμερα το ΕΚΠΑ, αναλαμβάνει την ευθύνη για την υλοποίηση δύο προγραμμάτων που διακρίνονται σε τέσσερις επιμέρους δράσεις.

Το 1^ο Πρόγραμμα έχει ως γενικό τίτλο “Κλιματική Αλλαγή και Υγεία» και διακρίνεται σε τρεις επιμέρους δράσεις:

- τη Δράση για το Παρατηρητήριο για την Κλιματική Αλλαγή και την Υγεία με Επιστημονική Υπεύθυνη την Καθ. Εύη Σαμόλη. Κύριος στόχος του Παρατηρητηρίου θα είναι η διαχρονική παρακολούθηση των επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής στην Υγεία τόσο σε άμεσο χρόνο όσο σε μελλοντικές περιόδους (σε συνάρτηση με τις εκτιμήσεις κλιματικών μοντέλων) καθώς και η περαιτέρω διερεύνηση των επιδράσεων σε λιγότερο μελετημένες αιτίες θανάτου σε όλη την γεωγραφική επικράτεια της Ελλάδας, αφού μέχρι σήμερα οι μελέτες έχουν εστιάσει κυρίως στην περιοχή της Αττικής. Καινοτόμα στοιχεία της δράσης είναι:

Η ανάπτυξη δεικτών νοσηρότητας αναφορικά με τον αριθμό νέων νοσηλειών ανά αιτία (τα δεδομένα αυτά είναι διαθέσιμα στο ΕΚΑΒ, εναλλακτικά είναι δυνατή η συνεργασία με μεγάλα νοσοκομεία Αττικής και μερικών άλλων πόλεων).

Η συλλογή και ανάλυση δεδομένων για επιδημικές εκρήξεις λοιμωδών νοσημάτων (ΕΟΔΥ) και δεδομένων από την επιτήρηση στα λύματα αναφορικά με τη συγκέντρωση και χρήση ψυχοφαρμάκων στην κοινότητα.

Η ανάπτυξη μίας διαδικτυακής πλατφόρμας στην οποία θα παρουσιάζεται ο θερμικός κίνδυνος σε περιβάλλον Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών GIS

- τη Δράση που αφορά τη σύνδεση της Κλιματικής κρίσης με την Ανθρωπιστική Ιατρική με Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Κοσμήτορα της Ιατρικής Σχολής Καθ. Μανώλη Πικουλή. Κύριος στόχος της Δράσης είναι η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και η ενίσχυση της ετοιμότητας ως προς την διαχείριση κρίσεων και καταστροφών, που προκύπτουν από φυσικά φαινόμενα και τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης, μέσα από παρεμβάσεις εκπαίδευσης, υγειονομικής υποστήριξης και ευαισθητοποίησης σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας (νησιωτική - ηπειρωτική) με ιδιαίτερα χαμηλούς πληθυσμούς και χαμηλή πρόσβαση σε υγειονομικές δομές.

Ειδικότεροι στόχοι της Δράσης είναι:

- η δημιουργία προγράμματος γέφυρας για τους υγειονομικούς για την συνεχή επιστημονική υποστήριξη και αντίστοιχο mentoring από ειδική ομάδα επιστημόνων με έδρα το ΠΓΝ «Αττικών»,
 - η ανάπτυξη μοντέλου υιοθεσίας των περιοχών του έργου για την ενδυνάμωση τους ως προς την πρόληψη και διαχείριση φυσικών κινδύνων,
- η παροχή πιστοποιημένης εκπαίδευσης για υγειονομική διαχείριση στο πεδίο σε εκπροσώπους των φορέων της κοινωνίας των πολιτών στις περιοχές αυτές αλλά και βασικούς συντελεστές (σχολεία, εκκλησία, κλπ).
- τη Δράση που αφορά το χαρακτηρισμό των πόσιμων υδάτων που έχουν υποστεί κατεργασία απολύμανσης σε περιοχές στη βόρεια Εύβοια που επλήγησαν από τη δασική πυρκαγιά του 2021 και τις επιπτώσεις στη Δημόσια Υγεία, με Επιστημονικό Υπεύθυνο τον Καθηγητή Δημήτρη Κωστόπουλο. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί τόσο σε αναλύσεις βαρέων μετάλλων όσο και σε μια σειρά οργανικών ουσιών οι οποίες αποτελούν υποπροϊόντα απολύμανσης των υδάτων και θεωρούνται υπεύθυνες για εμφάνιση καρκίνων, γενετικών ανωμαλιών, υπερτροφίας θυρεοειδούς και επιπτώσεων στην ανάπτυξη του εγκεφάλου και του νευρικού συστήματος εμβρύων.

Θα ήθελα με την ευκαιρία να σημειώσω ότι έχουμε φροντίσει τόσο για τη βιωσιμότητα των Δράσεων μετά την ολοκλήρωσή τους όσο και για τη διασύνδεσή τους με τα Προπτυχιακά και Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών του ΕΚΠΑ σε συναφή γνωστικά αντικείμενα, ώστε να διαμορφωθεί ένας ενιαίος ερευνητικός και εκπαιδευτικός πυρήνας με σημαντικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Για τη στήριξη των Δράσεων διαμορφώνονται σταδιακά διεπιστημονικές ομάδες από εξειδικευμένο προσωπικό (ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, υποψήφιος διδάκτορες) του ΕΚΠΑ, ενώ βασική μας προτεραιότητα είναι η εξωστρέφεια, υπό την έννοια της ευρείας διάχυσης των αποτελεσμάτων και της μεταφοράς τεχνογνωσίας.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω το Ίδρυμα Λάτση, το Ίδρυμα Καπετάν Βασίλη και Κάρμεν Κωνσταντακόπουλου και το Κοινοφελές Ίδρυμα Κοινωνικού & Πολιτιστικού Έργου για τη στήριξη του Προγράμματος “Κλιματική Αλλαγή και Υγεία» και για τη συνεργασία και συναντίληψη που έχει ήδη αναπτυχθεί.

Το 2^ο Πρόγραμμα έχει ως τίτλο «Κλιματική Ακαδημία – ένα ανοικτό σχολείο για την Κλιματική Αλλαγή, με επιστημονικό υπεύθυνο τον Καθ. Κων/νο Καρτάλη, ο οποίος και θα αναφερθεί αμέσως μετά με περισσότερες λεπτομέρειες στο εν λόγω Πρόγραμμα.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω το Ίδρυμα Λάτση και το Ίδρυμα Μαρία Τσάκος για τη στήριξη του Προγράμματος αυτού, για τη συνεργασία που έχει ήδη ξεκινήσει αλλά και για τη διάθεση και συναντίληψη ώστε το συγκεκριμένο Πρόγραμμα να αποτελέσει πιλότο για την ευαισθητοποίηση της νέας γενιάς.

Τέλος, θα ήταν τεράστια παράλειψη αν δεν αναφερόμουν στο Γιάννη Μάνο, στυλοβάτη της πρωτοβουλίας των Ιδρυμάτων για το 2021 καθώς και αυτής που ξεκινά σήμερα. Προσέγγισε αναλυτικά τη θεματολογία όλων των Δράσεων, επιμελήθηκε, καθοδήγησε και συντόνισε με εξαιρετική ποιότητα, ευγένεια και επιτυχία τις συνέργειες που αναπτύχθηκαν. Τον ευχαριστώ θερμά για την ανεκτίμητη συμβολή του όπως βεβαίως ευχαριστώ και όλα τα Ιδρύματα, τις Διοικήσεις που αγκάλιασαν τη νέα αυτή συνεργασία και τα στελέχη τους που εργάσθηκαν συστηματικά για την ωρίμανση της.

Σας ευχαριστώ πολύ.